

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ (18/9/2011)

Αγίου Ευμενίου Επισκόπου Γορτύνης

Η αποφυγή της κατακρίσεως

Η Εκκλησία μας μεταφέρει τη σκέψη μας σήμερα, αγαπητοί μου, στην Μεγαλόνησο Κρήτη, καθώς τιμά την μνήμη του Αγίου Ευμενίου, Επισκόπου Γορτύνης του Θαυματουργού. Σύμφωνα με τον ιερό Συναξαριστή, *«ο μακάριος Ευμένιος...από την νεανική του ηλικία αφιερώθηκε, με πολλή επιμέλεια, στα έργα της ασκήσεως, τα οποία συνδύαζε με άκρα ταπείνωση. Το πρόσωπό του ήταν πάντοτε λουσμένο με δάκρυα. Ποτέ δεν κατέκρινε κανένα, ούτε δέχθηκε να ακούσει άλλον να καταλαλεί. Έφθασε σε τέτοιο ύψος αρετής, ώστε οι Χριστιανοί της Γορτύνης τον πίεσαν να γίνει Επίσκοπός τους. Με πολλή σύνεση ποιήμανε το ποίμνιό του, ενώ αξιώθηκε από τον Θεό να λάβει την δύναμη να επιτελεί θαύματα. Όταν μετέβη στην Ρώμη, σαν πυρός την κατεφώτισε με τις Θείες διδασκαλίες του και στερέωσε τους πιστούς με τα πολλά του θαύματα. Κατά την επιστροφή του επισκέφθηκε την Θηβαΐδα, όπου διέλυσε, με την προσευχή του, την ξηρασία που επικρατούσε. Ενώ βρισκόταν εκεί, εξεδήμησε προς Κύριον, σε βαθύ γήρας και οι Θηβαίοι απέστειλαν το σκήνωμά του στην πατρίδα του Γόρτυνα»¹*

Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί η επιμέλεια που επέδειξε ο Άγιος Ευμένιος, καθόλη την διάρκεια της ζωής του, για την αποφυγή του μεγάλου και φοβερού πάθους της κατακρίσεως. Πρόκειται για ψυχοφθόρο κατάσταση που, δυστυχώς, καταλαμβάνει συχνά τους ανθρώπους, που επιλέγουν να ασχολούνται με τους άλλους, περισσότερο από ό,τι με τον εαυτό τους. Η ενασχόληση αυτή καταδεικνύει περισσή υπεροψία και έλλειψη αυτογνωσίας, ενώ εγκυμονεί τον κίνδυνο της αυστηρής τελικής κρίσης του Θεού, ο Οποίος προειδοποίησε για την μοίρα όσων ακρίτως και αυθαιρέτως κρίνουν και κατακρίνουν τις πράξεις και τους λόγους των άλλων²

Στην ασκητική παράδοση της Εκκλησίας μας η κατάκριση στηλιτεύεται *«ως χειρότερη από όλα τα πάθη. Όχι μόνον διότι καθιστά αυτόν που κατακρίνει ένοχο αυστηρότατης τιμωρίας ενώπιον του Θεού, επειδή αυτός, με θράσος, αρπάζει, εκ των προτέρων, το αξίωμα του Θεού ως Δικαστού...», αλλά και διότι, απογυμνούμενος από την σκέπη και την βοήθεια του Θεού, εξαιτίας της κατακρίσεως, είναι ενδεχόμενο και ο ίδιος να περιπέσει στο σφάλμα για το οποίο κατακρίνει τον αδελφό του. Ενώ εκείνος που κατακρίνεται, εάν δε γογγύζει εναντίον*

¹ Νέος Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Τόμος 1^{ος}, σελ. 196-197

² «Μη κρίνετε, ίνα μη κριθήτε. Εν ώ γαρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε». Ματθ. 7,1-2

εκείνου που τον κατακρίνει, ωφελείται ψυχικά, διότι μετριάζεται το βάρος της αμαρτίας, εξαιτίας της περιφρονητικής εις βάρος του κατακρίσεως. Αυτός, όμως, που κατακρίνει αναλαμβάνει επάνω του και το φορτίο της αμαρτίας του κατακρινόμενου»³

Η ίδια ασκητική εμπειρία της Εκκλησίας μας, δέχεται ότι η κατάκριση συνιστά σαφές έλλειμμα αυτογνωσίας και αδυναμίας παραδοχής της αμαρτωλότητας και της ψυχικής κατάπτωσης εκείνου που την επιλέγει. Σημειώνει ο Αββάς Μωυσής ότι «αν μπορέσουμε να δούμε τις αμαρτίες μας, ασφαλώς δε θα έχουμε τη δύναμη να παρατηρήσουμε τις αμαρτίες των συνανθρώπων μας. Διότι είναι πραγματικά τρέλα για έναν άνθρωπο που έχει λείψανο στο σπίτι του, να το αφήσει και να μεταβεί στο γειτονικό σπίτι για να κλαύσει τον νεκρό του διπλανού του, αντί να κλαύσει στο σπίτι του τον δικό του νεκρό»⁴

Είναι χαρακτηριστικό το περιστατικό που διασώσει το Μέγα Γεροντικό και αποκαλύπτει την ψυχική ωφέλεια του ανθρώπου που αποφεύγει την κατάκριση, έστω κι αν είναι αμελής σε άλλα κεφάλαια της πνευματικής ζωής: «Κοντά σ' ένα Γέροντα έμενε ένας αδελφός, κάπως αμελής στους κανόνες της μοναχικής ζωής. Όταν ήλθε η ώρα ο αδελφός αυτός να πεθάνει, κάθονταν δίπλα του μερικοί πατέρες. Κάποια στιγμή ο Γέροντας, βλέποντάς τον να φεύγει από τον κόσμο αυτόν με εύθυμη και χαρούμενη διάθεση κι επειδή ήθελε να οικοδομήσει τους αδελφούς, τού λέγει: «Συγχώρα με, αδελφέ, όλοι γνωρίζουμε ότι στην άσκηση δεν ήσουν πολύ επιμελής. Πώς, λοιπόν, τώρα φεύγεις για την άλλη ζωή με τόση προθυμία;» Ο αδελφός απάντησε: «Έτσι είναι, Πάτερ, την αλήθεια είπες. Ξέρω, όμως, ότι από τη στιγμή που έγινα μοναχός δεν έκρινα κανέναν άνθρωπο. Αν συνέβη καμιά φορά με κάποιον κάτι, αμέσως, την ίδια ώρα, συμφιλιώθηκα μαζί του. Και τώρα θέλω να πω στον Θεό: Κύριε, εσύ είπες «μη κρίνετε ίνα μη κριθήτε» και «να συγχωρείτε τους άλλους και θα σάς συγχωρεθούν τα δικά σας αμαρτήματα». Τού λέγει ο Γέροντας: ειρήνη σε σένα, παιδί μου, σώθηκες και δίχως κόπο, μάλιστα»⁵

Οφείλουμε, λοιπόν, αδελφοί, να απέχουμε από τον πειρασμό της κατακρίσεως, ασχολούμενοι με την επισήμανση των προσωπικών μας αμαρτιών και πνευματικών ελλειμμάτων, προκειμένου να βελτιωνόμαστε διαρκώς στην πνευματική ζωή και να ελκύουμε πάνω μας την Χάρη και το έλεος του Θεού. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.

³ Αντίοχος του Πανδέκτου, «Ευεργετικός», Τόμος 3^{ος}, σελ. 28

⁴ «Ευεργετικός», Τόμος 3^{ος}, σελ. 54

⁵ Ιερομονάχου Γρηγορίου, «Το πάθος της κατακρίσεως», σελ. 51